

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. Vtrum omnes virtutes fuerint in Christo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

certa, actio enim meritoria praeii supernaturalis, debet tendere modo vitali & supernaturali in Deum, ut finem supernaturalem Minor vero probatur, non potuit anima Christi sine principio radicali vitalitatis supernaturalis, elicere actiones vitales vitalitate supernaturali, hoc enim implicat: Sed sola gratia habitualis est prima radix vitalitatis supernaturalis in anima, sicut sola anima est principium radicale vitalitatis naturalis; propter quod D. Augustinus eam vocat *animam animae*: Ergo non potuit anima Christi sine gratia habituali elicere actiones vitales vitalitate supernaturali.

47. Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cuius probationem, distinguo Majorem: Non potuit anima Christi sine principio radicali vitalitatis supernaturalis, vel sine auxilio actuali suppleto ejus vicem, elicere actiones vitales vitalitate supernaturali, concedo Majorem. Sine principio radicali vitalitatis supernaturalis, sed tamen ut habens auxilium actuale suppleans vicem talis principii, qualem habere posset anima omni gratia habituali destituta, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Sola gratia habitualis est principium radicale vitalitatis supernaturalis, non supplebile de potentia Dei absoluta per auxilium actuale, nego Minorem. Supplebile per tale auxilium, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Est enim manifestum instantia in peccatore fideli, actus supernaturales fidei & spei, atque adeo vitales vitalitate supernaturali, licet imperfecta, eliciente, sine principio radicali vite supernaturalis, videlicet sine gratia habituali, cum solo auxilio actuali suppleto concursu talis principii radicalis in ordine ad illos actus.

48. Dices, actus vitales ordinis naturalis dependent essentialiter non solum a principio proximo, sed etiam a remoto & radicali vite naturalis; Ergo actus vitales ordinis supernaturalis, ab utroque principio dependent essentialiter. Antecedens est communis Philosophorum doctrina, & patet, quia aliis intellectus ab anima separatus posset beatificari, & voluntas separata ab anima posset mereri, quod nullus que viderim docuit. Consequentia vero probatur a paritate rationis.

49. Respondeo, concessa Antecedente, negando consequentiam, & paritatem, ob duplicem rationem discriminis, quam assignat Oxoniensis Episcopus in Tractatu de Gratia personali Christi; Prima est, quia gratia habitualis, tamen si natura sit, non tamen adeo rigore habet rationem naturae, sicut anima rationalis unde sicut ob hanc causam deficit a subiectandis & in se immediatè recipiendis proprietatibus ordinis supernaturalis, cum tamen anima rationalis suas proprietates immediatè recipiat; ob eandem etiam deficit a terminanda essentiali dependentia a quo supernaturalium, quamvis actus naturales vitales hominis, ab anima rationali essentialiter dependent.

50. Secunda ratio discriminis est, quia anima rationalis est substantialis natura proprietariè & ratione sui, non ut ad alterius ordinem elevans, & ideo omnis vitalitas hominis petit in ipsam ultimè reduci: gratia vero est natura vitalis veluti substitutivè & elevativè, per modum formae ad divinum ordinem elevantis; & quia potest Deus hominem diversimodè ad elicientiam supernaturalium actuum elevare, scilicet per principia fluida, aut per principia permanentia, pro-

A xima & radicalia, consequens fit quod eductus supernaturales vitales, a gratia ut a principio connaturali dependant, non tamen dependent essentialiter ab illa; idè quod licet connaturaliter & de lege ordinaria actus charitatis qui in ordine supernaturali perfectissimè vitalis est, non possit sine gratia habituali elici, & iam prima justificatione peccatoris ab illa procedat, ut in Tractatu de Justificatione docuimus; nihilominus praternaturaliter & de potentia absoluta possit sine gratia & habitu charitatis, beneficio actuali transeuntis elici: subindeque Christus per actus charitatis sic elicitos, de potentia absoluta, potest praeium supernaturale promereri, quamvis id non potuerit de potentia ordinaria.

Dices, Visio beatifica essentialiter dependet habitu luminis gloriæ: Ergo pariter actus charitatis essentialiter dependet ab habitu charitatis, subindeque a gratia habituali, a qua ipse habitus charitatis dimanat tanquam proprietates.

Respondeo primò, negando Antecedens, quia D. Paulus in raptu fuit elevatus ad visionem beatificam per lumen gloriæ ipsi datum per modum auxilii & qualitatis fluidæ & transeuntis, ut docet Divus Thomas 2. 2. quæst. 177. art. 3. ad 2. & super caput 12. Epistolæ 1. ad Corinthios. lect. 1. ubi hæc scribit: Visio Dei per essentiam fit per lumen aliquod, scilicet per lumen gloriæ, de quo dicitur in Psalmis, in lumine tuo videbimus lumen. Sed aliquod lumen communicatur alicui per modum passionis, cui verò per modum forme inherens, sicut lumen solis invenitur in carbunculo, & in stellis, ut forma inherens, id est connaturalis effectui; se in aere invenitur ut forma transiens & non permanens, quia transiit abeunte Sole. Similiter & lumen gloriæ duplicem menti infunditur: unomodo per modum forme connaturalis factæ & permanentis, & sic facit mentem simpliciter beatam. . . . Alio modo contingit lumen gloriæ mentem humanam, sicut quædam passivè recipi, & sic mens Pauli fuit in raptu lumine gloriæ illustrata, unde etiam ipsum nomen raptus ostendit, transiundo hoc esse factum.

D Respondeo secundò, dato Antecedente, negando consequentiam & paritatem; Ratio disparitatis est, quia visioni beatificæ essentialis est exigentia permanentiæ, ac proinde nequit contineri in intellectu, nisi ratione luminis ab intrinseco permanentis, quod lumen habitus est quoad essentiam: actus verò charitatis non exigat essentialiter & ex sua ratione specificam permanentiam, cum sit indifferens ad liberum & necessarium, ideoque potest in voluntate contineri, ratione formæ ab intrinseco non permanentis, subindeque quæ habitus non sit quoad essentiam.

ARTICULUS II.

Utrum omnes virtutes fuerint in Christo?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

SUPpono primò, virtutes esse in triplici differentia: alie enim sunt intellectuales, alie morales, & alie Theologice. De intellectualibus non est hic sermo, tum quia non sunt simpliciter virtutes, nec simpliciter dominantur hominem studiosum; tum etiam quia de illis agit D. Thomas.

Thom. q. 7. sub nomine scientia, unde solū quæ-
stio est de virtutibus theologicis, & moralibus.
Suppono secundū ex communi Theologorum
doctrina, dari duplex genus virtutum moralium:
quædam ordinis naturalis, quæ nostris actibus
acquiruntur, & regulantur per dictamen pruden-
tiæ acquiruntur: quædam quæ sunt in iustis, & deser-
vuntur supernaturali, & per dictamen pruden-
tiæ supernaturalis regulantur. His præmissis

Dico primū, fuisse in anima Christi Domini
omnes virtutes supernaturales & per se infusas,
exceptis illis quæ cū statu beatifico, & cū unio-
ne humanitatis ad Verbum repugnant: unde ex
moralibus virtutibus non fuit in Christo peni-
tentia, nec ex Theologicis fides, nec spes.

Prima pars huius conclusionis probatur primū
ex SS. Patribus qui illam disertè docent: Ambro-
sius enim serm. 15. in Psal. 115. docet in anima
Christi fuisse virtutum omnium gnomas, quibus
ornatur illa corona gloriæ, quæ coronandum
Christum prophetaverat Salomon. Hesychius
verò lib. 2. in Levit. cap. 8. ait hoc esse rationale
iudicii duodecim pretiosis lapidibus exornatum.
Concinne item Rupertus lib. 1. de Oper. Spiritus
Sancti animam Christi vocat paradisi delicia-
rum, in quo consistit vifuntur omnis generis plan-
te frugifera. Authōr etiam Tractatus de Passio-
ne episcopi Bernardus cap. 16. videtur ut omnium
florum hortum, animam Christi proponere: Nam
(inquit) propterea exinanivit semetipsum formam
servi accipiens, & plantatus est in terra nostra, & cor-
poris nostri de firmitate accepit, & conditūq; & floruit;
& fructus plurimos attulit, ut per hoc quod nostre hu-
manitati unius est, sua divinitati nos uniret. Sed quia
sine flore non pervenit ad fructum, floruit ille benig-
nus Iesus. Qui sunt flores ejus, nisi virtutes? Nume-
rat paulo post specialiter in his floribus violam
humilitatis, lilium castitatis, rosam patientiæ &
charitatis, & florem abstinentiæ, quem crocum
dicunt.

Probatur secundū eadem pars ratione D. Tho-
ma hic art. 2. Virtutes supernaturales & per se in-
fusas consequuntur gratiam habitū aleni, ut pro-
prietates essentiam, & consequenter illam sem-
per comitantur: Sed in Christo fuit perfectissima
gratia habitualis: ut art. 1. ostensum est: Ergo &
virtutes supernaturales & per se infusæ.

Ex qua ratione colligitur, constituendas esse
huiusmodi virtutes in Christo à primo instanti
conceptionis, & in summo perfectionis gradu, de
lege ordinaria possibili, quia ab illo instanti fuit
habitualis gratia in anima Christi Domini in
summo gradu perfectionis possibili de lege ordi-
naria, ut infra ostendemus: proprietates autem
semper & pro semper comitantur essentiam, & in
perfectione cum illa commendantur.

Secunda verò pars quæ assertit in Christo non
fuisse penitentiam, neque fidem, & spem, proba-
tur sigillatim quantum ad singulas partes. Et in
primis quod in ipso non fuerit penitentia, brevi-
ter ostenditur, supponendo primò penitentiam
esse virtutem specialem distinctam à religione, à
iustitia vindicativa, & ab omnibus aliis virtuti-
bus, ut docet S. Thomas infra qu. 80. art. 2. & cum
illo communiter Theologi. Secundò actum pri-
mariū & specificativum penitentiae esse aut
dolorem peccati ex motivo emendationis, vel in-
tentionem operandi ad deletionem peccati præ-
teriti. Quibus suppositis, probatur habitum peni-
tentiae non fuisse in humanitate Christi: Habi-
tus enim non potest esse in subiecto cui ab intrin-

A seco repugnat actus illius primariū: Sed huma-
nitati Christi, ratione unionis ad Verbum, ab in-
trinfeco repugnat actus penitentiae primariū:
Ergo & habitus penitentiae. Probatur Minor: Cui
repugnat objectum specificativum actus, etiam
actus ipse repugnat: Sed humanitati Christi, ra-
tione unionis ad Verbum, ab intrinfeco repugnat
objectum specificans actum primariū penite-
tiæ, cum illius objectum sit peccatum proprium
penitentis, ut expiabile, vel emendabile, quod
humanitati Christi repugnat, etiam de potentia
absoluta, ut infra cum agemus de impeccabilitate
Christi ostendemus: Ergo Christo repugnat ac-
tus penitentiae primariū.

B Similitatione probatur in Christo non fuisse
fidem: Etenim objectum primariū fidei est di-
vinitas non visa: Sed tale objectum non habet lo-
cum in Christo, qui ab instanti conceptionis cla-
rè vidit Dei essentiam: Ergo nec habitus fidei; nō
enim stare potest habitus in subiecto, cui prima-
riū objectum talis habitus repugnat. An autem
possit simul idem objectum clarè & obscurè vide-
ri, diximus in Tractatu de Virtutibus theologicis
disp. 1. art. 6. ubi partem negativam, ut veriorē
& probabiliorem elegimus.

Eadem ratio probat in Christo non fuisse vir-
tutem spei, ipsi enim pariter repugnat objectum
spei, ratione visionis beatificæ, cum objectū pri-
mariū spei sit Deus ut non possessus, & ex vi vi-
sionis beatificæ Deus à Christo possideatur.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio:
Quia objectum primariū fidei est res divina non
visa, & Christus clarè videt Deum, excluditur fi-
des ab illo, in communi Theologorum sententia:
Sed objectum primariū spei non est quodlibet
sperabile, sed res divina, quatenus non possessa,
in ordine ad quam cætera attinguntur per spem,
ut ostendimus in Tract. de Virtutibus theologi-
cis, & Christus per visionem beatificam perfectè
possidet Deum: Ergo spes non est in illo.

Ubi obiter est advertenda differentia quam
statuit D. Thomas hic art. 4. in corp. inter fidē &
spem, quod videlicet quia Christus clarè & perfe-
ctè cognovit non solum quæ ad Deum spectant,
quæ sunt prima credibilia, sed etiam spectantia ad
creaturas, quæ sunt secundario credenda, nec
quoad prima credibilia, nec quoad secundario
credenda, fuit in Christo fidei actus. In spe verò
oppositum opposita de causa contingit; nam
Christus licet perfectè possideat Deum, qui est
primariū objectum spei, non tamen alia extra
Deum; & ideo circa illa quæ nondum adeptus fue-
rat, quandiu erat viator & comprehensor, ut glo-
riam corporis, nominisque exaltationem, habuit
Christus actum sperandi. Ille tamen actus non fuit
verus actus spei, ut à simplici desiderio distin-
gnitur, ut colligitur ex D. Thoma 2. 2. quæst. 18.
art. 2. ad 4. ubi docet habentibus gloriam ani-
mæ non esse gloriam corporis arduam sufficienti
modo, ut terminet actum spei, eò quod gloria ani-
mæ sit sufficiens causa gloriæ corporis: Sed
Christus ab initio conceptionis habuit gloriam
animæ, ut infra dicemus: Ergo non expectavit
gloriam corporis per actum proprium spei, à
simplici desiderio distinctum, etsi ad actum spei
proximè videatur accedere, quāto simile desi-
derium beatorum, ut insinuat D. Thomas articu-
lo citato ad 1. eò quod gloria corporis erat à
Christo laboribus obvenienda, non autem ab aliis
beatis; quia tamen labores illi fuerunt voluntariè
suscepti, & in seipso habebat sufficientem gloriam

fui corporis causam, actus ille quo gloriam corporis expectavit, non fuit actus proprius spei, à simplici desiderio distinctus.

62. Si autem quæras, à quo habitu actus ille processerit? Respondeo breviter, actum sperandi gloriam corporis in Christo & in beatis procedere secundario ab habitu eliciente fruitionem, qui est habitus charitatis. Ut enim docet S. Thomas 2.2. qu. 25. art. 4. homo seipsum per charitatem diligit. Ergo per illam Deum absentem sibi desiderat, & de Deo delectatur quatenus præsentis & possessio, in quo actu beatifica fruitio consistit; & consequenter ab habitu charitatis secundario elicitor desiderium gloria corporis, habens pro motivo formali Deum quatenus possessum. Vide quæ diximus in Tractatu de Beatitudine disp. 4. art. 2. & in Tractatu de Virtutibus theologicis disp. 9. art. 4.

Dico secundò, etiam virtutes naturales, & per se acquisibiles, fuisse in Christo. Ita communiter Theologi contra Lorcam hic disp. 38. num. 19. & alios quos refert Vazquez disp. 42. cap. 2.

63. Probatum primò conclusio: Licet intellectus Christi per scientiam beatam & infusam fuerit maximè perfectus circa objecta cognoscibilia, adhuc fuit necesse ipsum habere scientiam acquisitam, ut videlicet per illam modo sibi proportionato & connaturali perficeretur, ut docet S. Thomas infra qu. 12. art. 1. Ergo similiter licet appetitus tam intellectivus quam sensitivus Christi, fuerint maximè perfecti per virtutes morales per se infusas, fuit tamen necesse ut in illis essent virtutes morales acquisibiles, ut scilicet per illas perficerentur modo sibi connaturali & proportionato, atque sic essent perfecti non solum in ordine supernaturali, & quoad potentiam obedientialem, verum etiam in ordine naturali, & quoad potentiam naturalem.

64. Probatum secundò: Christus non solum actus supernaturales, sed etiam naturales elicuit erga materis virtutum, cum importent honestatem moralem cum unione hypostatica & beatifica visione non repugnantem, nec humanitati Christi indecentem, & congruum sit quod Christus nullà honestate morali istius conditionis caruerit: Sed ut istos actus promptè, facili, & suaviter, qualiter decebat, eliceret, necessariae erant virtutes per se acquisibiles, cum effectus formalis hujusmodi virtutum sit promptum reddere subjectum ad istorum actuum elicientiam. Ergo in Christo fuerunt virtutes naturales & per se acquisibiles.

65. Confirmatur: Appetitus Christi est quantum ad entitatem ejusdem rationis cum nostro, & consequenter sicut noster appetitus non est ab intrinseco ratione propriae entitatis, completè & perfectè inclinatus ad actum honestum virtutis, ideoque indiget habitibus virtutum, ut docet D. Thomas 1.2. qu. 56. art. 4. ita appetitus sensitivus Christi, non est ratione propriae entitatis completè & perfectè inclinatus ad actum naturalem honestum, unde ut promptè illum eliciat, formà superadditā indiget, quæ nō potest esse alia quam virtus acquisita; nam unio hypostatica, cum non sit operativa, non potest esse forma inclinans in actus honestos; gratia verò habitualis, & virtutes infuse ipsam consequentes, solum in actus supernaturales inclinant.

66. Respondet Lorca negando Majorem principalis argumenti, cum enim (inquit) Christus fuerit supremus operans in genere virtutis, oportuit ut semper perfectissime operaretur, quod est o-

perari ex supernaturali motivo, ac proinde non decuit ut actus entitativè naturales eliceret.

Sed contra primò: Sicut Christus est perfectissimus operans in linea virtutis appetitivæ, ita in linea virtutis intellectivæ: Sed ex hac scientia præstantia non sequitur ipsum nunquam eliciisse actus naturalium scientiarum. Ergo nec prima rectè inferitur, illum nullum actum honestum entitativè naturalem habuisse.

Secundò, D. Thomas infra qu. 9. art. 4. probat fuisse in intellectu Christi scientiam acquisitam naturalem, ne facultas abstractiva specierum competens intellectui agentis, in Christo redderetur frustranea: At si nunquam actus honestos naturales eliciisset, etiam redderetur inutilis & frustranea facultas naturalis voluntatis quam habet ad operandum honestè, cum per actus supernaturales hujusmodi facultas non reducatur ad actum: Ergo ut hoc inconveniens vitemus, concedi debet Christum eliciisse actus naturales honestos.

Tertiò, si hæc responsio & doctrina Lorca vera esset, sequeretur Christum Dominum non eliciuisse actum alterius virtutis per se infusæ, quam charitatis, subindeque in illo non fuisse aliam virtutem per se infusam, quam charitatem. Consequens est falsum, & repugnans Scripturæ, quæ humilitatem, obedientiam, patientiam Christi, aliasque ejus virtutes commendat. Ergo dicitur. Sequela patet, nam inter omnes actus virtutum, perfectissimus est actus charitatis: Ergo si ex eo quod Christus est supremum operans in linea virtutis, & actus naturales non adæquant perfectionem supernaturalem, colligitur nunquam naturales actus, sed solum supernaturales eliciuisse ferri etiam debet, ipsum non eliciisse actum alterius virtutis per se infusæ, quam charitatis.

Denique, licet ex eo quod Christus sit perfectissimus operans in linea virtutis, rectè inferatur decuisse ut semper operaretur ex motivo supernaturali, tanquam ex fine operantis, non tamen rectè colligitur ipsum debuisse operari semper ex motivo supernaturali, ut fine intrinseco cupiscunque actus vel operis: Sed ut actus naturalium virtutum eliceret, sufficiebat ipsum operari ex motivo naturali, ut fine intrinseco operis: Ergo ex eo quod Christus fuerit supremum operans in linea virtutis, perperam infert Lorca, ipsum actus honestos naturales non eliciuisse.

Respondent secundò alii, concessâ Majori, negando Minorem, quæ asserit virtutes naturales & per se acquisibiles fuisse necessarias in Christo ad actus naturales honestos, promptè, facili, & suaviter eliceret: quia in Christo (inquit) nulla erat difficultas vincenda circa actus naturales honestos; nam cum in illo ex vi unionis hypostaticæ non solum ligatus fuerit, sed etiam extincti formæ, resistentia virium inferiorum rationi, ex qua nascitur in nobis difficultas in bene operando, impossibilis fuit.

Sed contra primò: Virtutes per se acquisitæ fuerunt in Adamo in statu innocentie, & similiter in B. Virgine; & tamen in illis non poterat inferior appetitus superiori resistere, cum in eis formæ non fuerit, vel quia ligatus, vel quia extinctus fuit: Ergo ex eo quod appetitus inferior non potuerit in Christo superiori resistere, non sequitur in illo non fuisse virtutes per se acquisibiles.

Secundò, sicut in Christo, ratione conjunctionis animæ ejus ad Verbum, non potuit esse formæ

peccati, ita nec in illo potuit esse error tam speculativus, quam practicus; & tamen non obstante hac impossibilitate erroris, ponuntur in eius intellectu scientia: acquisite naturales, ad actum scientificum facilliter eliciendum, ut infra patebit: Ergo pariter, non obstante impossibilitate formis in Christo, in eo poni debent virtutes per se acquisite, ad facilliter eliciendum actum naturalem honestum.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Virtutes infusæ in Christo sunt superflue: Ergo non dantur. Consequentia patet, etenim gratia non minus abhorret à superfluo, quam natura. Antecedens verò probatur. Virtutes infusæ ponuntur in potentiis animæ, ut facultatem præstent bene operandi in ordine supernaturali: Sed Christi anima hanc facultatem perfectissimè habuit ex unione ad Verbum, cum ex illa reddita fuerit impeccabilis: Ergo virtutes infusæ in Christo sunt superflue.

Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem, concessa Majori, nego Minorem: ut enim Verbum divinum præstaret illud quod virtutes infusæ præstant, & facultatem ac facilitatem præberet potentiis animæ Christi bene operandi in ordine supernaturali, deberet ipsis uniri in ratione principii operativi quo, subindeque illas informare, quod implicat, ut articulo præcedenti ostensum est.

Objicies secundo contra secundam conclusionem: In Christo non fuerunt illæ virtutes quæ habent repugnantiam cum statu beatitudinis: Sed virtutes morales acquisite sunt huiusmodi: Ergo non fuerunt in Christo. Major patet, Christus enim ab instanti suæ conceptionis fuit beatus, Minor probatur. Illæ virtutes habent repugnantiam cum statu beatitudinis, quæ non remanent in patria: cum enim beatitudo sit status omnium bonorum aggregatione perfectus, beati possident omnem perfectionem statui beatitudinis non repugnantem: Sed virtutes morales acquisite non remanent in patria, ut docet S. Thomas in 3. dist. 33. quæst. 1. art. 4. & ad Annibaldum ibidem quæst. 1. art. 5. Ergo cum statu beatitudinis repugnantiam habent.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cujus probationem, negatur etiam Minor, nam ut docet S. Thomas 1. 2. q. 67. art. 1. virtutes morales manent post hanc vitam in patria. Ibi autem S. Doctor loquitur de virtutibus naturalibus & per se acquisibilibus, manifestum est, nam loquitur ibi de virtutibus cognitis à Philosophis, qui nihil de supernaturalibus cognoverunt. Ratio etiam suffragatur: licet enim in patria non remaneat id quod materialiter se habet ad virtutem moralem, ut delectationes ciborum & venereorum, neque timor aut audacia circa pericula mortis, neque etiam distributiones & commutationes rerum quæ veniunt in usum præsentis vitæ; remanet tamen id quod est formale in ipsa virtute, nempe electio recta secundum ordinem rationis, circa honestatem & medium talium passionum; seu ut alii dicunt, remanet quantum ad actum primum & internum illius, non verò quoad secundarium, & externum. Et in hoc sensu intelligendus est D. Thomas cum locis citatis

Tom. IV.

Aasserit, virtutes morales non remanere in beatis: hoc enim verum est de virtutibus moralibus, quantum ad id quod de materiali se habet in illis, vel quantum ad actum illarum secundarium; non verò quoad id quod de formali important, & quoad actum primum & internum ipsarum.

Objicies tertio: Virtutes morales acquisite ponuntur ad refranandas passiones immoderatas: Sed hæ passiones nunquam fuerunt, imò nec potuerunt esse in Christo, cum illæ oriantur à fornice, qui in Christo nec fuit, nec esse potuit: Ergo in Christo non fuerunt virtutes morales acquisite.

Respondeo virtutes morales acquisite poni ad refranandas passiones secundario & ex consequenti, ut si videlicet eas in subiecto immoderatas invenerint, moderentur: per se primò verò solum disponere appetitum ad facilliter & promptè eligendū in propriis materiis conformiter ad rationem. Unde in primis parentibus in statu innocentie fuerunt huiusmodi virtutes per accidens infusæ, in quibus tamen in eo statu nulla erat immoderata passio, cum per donū integritatis pars inferior esset perfectè subiecta superiori. Quamvis ergo passiones immoderate in Christo non fuerint, nihilominus in ipso fuere virtutes morales acquisite, vel acquisibiles, ut de temperantia docet S. Thomas hic art. 2. ad 3. his verbis: *Concupiscentias pravas Christus omnino non habuit, nec propter hoc tamen excluditur quin habuerit temperantiam, quæ tantò perfectior est in homine, quantò magis pravis concupiscentiis caret. Unde secundum Philosophum 7. Ethic. temperatus in hoc differt à continente, quod temperatus non habet pravas concupiscentias, quas continens patitur.*

§. III.

Corollarium præcedentis doctrine.

EX dictis inferitur fuisse quidem in Christo magnificentiā, & liberalitatem, iustitiā vindicativā, eutropoliā, & philotimiā, sed non virtutem piæ affectionis ad credendum.

Primum docet D. Thomas hic art. 2. ad 3. & probat hæc ratio: Liberalitas & magnificentia versantur erga divitias, non solum illas distribuendo, prout, quomodo, & quando oportet, sed etiam illas penitus contemnendo, quod Christus perfectissimè fecit: exercuit etiam exteriorem liberalitatis actum, modo sibi convenienti, cum iussit pauperibus erogari quæ sibi dabantur, & actum magnificentie, quando pavit quinque millia hominum in deserto. Magnificentiam quoque prodidit in structura præcellentissimi operis, quale nemo eorum qui magnificentissimi audierunt, unquam perfecit, nempe Ecclesiæ sanctæ.

Quod etiam iustitiæ vindicativæ fuerit in Christo, sic ostenditur. Iustitiæ vindicativæ (ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 108. art. 1. & 2.) duplex est actus: primus petere à legitimo iudice ultionem peccati; secundus, injurias suas vel Dei defendendo propulsa: Sed neuter ex his actibus repugnat Christo, imò utrumque exercuit: primum cum Joan. 8. petiit adulteram lapidari dicens: *Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat.* In quo dicto Christum observasse iustitiā docet Augustinus Tract. 33. in Joan. de iustitiā vindicativa necessariò intelligendus. Secundum verò exercuit, cum Judæis Christo improperantibus quod dæmonium haberet, & quod

Zzz 2

in

in Beelzebuth eieceret damonia, respondit: Ego A
Damonium non habeo &c. ubi Theophilactus ait,
Christum honorasse Patrem suum ulciscendo. Dei eti-
am injuriam propulsavit, cum facto ex funiculis
flagello, de templo vendentes & ementes eiecit:
Ergo &c.

82. Major difficultas est de eutropelia, quæ cum
circa jocos & ludos ut propriam materiam verse-
tur, sicut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 168. art. 2.
non videtur fuisse in Christo, qui jocos & ludos
nunquam exercuit. Nihilominus dicendum est,
etiam istam virtutem in Christo fuisse: Tum quia
sicut materia liberalitatis sunt pecunie non so-
lum ut distribuendæ, sed etiam ut omnimodè
contemnendæ: ita dici potest materiam eutrope-
liæ esse jocos & ludos, non solum ut exercendos
sed etiam ut contemnendos: Christus verò joco-
rum & ludorum exercitium contempsit. Tum
etiam, quia esto joci & ludi ut exercendi, sint ma-
teria eutropeliæ, & Christus eos efficaciter nun-
quam elegerit, absolute tamen electio efficax il-
lorum, Christo non repugnabat, & de facto ha-
buit actum conditionatum quo jocos & ludos
sub conditione elegit, quod sufficiens est ut ipsi
talis virtus conveniat. Ratio autem ob quam non
elegit jocos efficaciter, est quia de rebus magnis
agentem, ut Christus revera agebat, joci & ludi
non decent. Ex quo infert Cajetanus, graviter
peccare prædicatores, qui prædicationi Euange-
lica ridicula & jocos admiscunt, quia ut ait S.
Doctor loco citato, in resp. ad 1. *Doctrina sacra
maximus rebus intendit, secundum illud Proverb. 8. Au-
dite quoniam de rebus magnis locutura sum.*

83. Quarta etiam pars corollarii, quæ asserit phi-
lotimiam fuisse in Christo, breviter suadet. Ei
non repugnat habitus virtutis Philotimie, cui
proprius illius actus non repugnat: At Christo
proprius actus Philotimie non repugnabat: Ergo
nec habitus illius. Major patet, Minor probatur.
Proprius actus Philotimie est parvos honores
appetere, ut docet S. Thomas 1. 2. qu. 60. art. 5.
& 2. 2. qu. 129. art. 2. & qu. 130. art. 2. ad 2. Sed
hoc ab intrinseco non repugnabat Christo, licet
enim ejus actibus ex dignitate personæ magni
honores deberentur, ex aliis tamen capitibus po-
terant parvi honores illis actibus deberi, subin-
deque poterat Christus eos acceptare, eosque
de facto accepit, cum turbæ clamarent: *Osana
filio David, Benedictus qui venit in nomine Domini.*
Ergo proprius actus philotimie non repugna-
bat Christo, sed ipsum aliquando exercuit.

84. Tandem probatur ultima pars in qua dicitur
non fuisse in Christo virtutem piæ affectionis ad
credendum: Tum quia in voluntate viatoris ad
piam illam affectionem eliciendam non requiri-
tur virtus seu qualitas habitualis, sed auxilium
actuale sufficit, ut in Tractatu de Virtutibus theo-
logis probatum est. Tum etiam, quia esto talis
virtus admittenda esset, illa tamen non potest re-
periri nisi in eo in quo reperitur fides, cum essen-
tialiter ordinetur ad determinandum intellectum
ad credendum: At ista non potuit esse in
Christo, ut primâ conclusione osten-
dimus: Ergo nec illa.

*

*

ARTICULUS IV.

*Utrum Christus virtutes morales per se acqui-
sibiles, propriis actibus comparaverit, vel
eas per infusionem acceperit?*

SUPPOSITO quòd Christus habuerit virtutes mo-
rales & per se acquisibiles, ut articulo præ-
cedenti ostensum est, restat explicandus modus
quo illas accepit, & declarandum, an eas per infu-
sionem habuerit in primo instanti suæ concep-
tionis, sicut docent communiter Theologi de huius-
modi, an verò eas propriis actibus sibi compara-
verit? Hoc enim in Schola Thomistarum proble-
maticum est, aliis asserentibus virtutes illas fuisse
à Christo propriis actibus acquisitas; aliis e con-
tra asserentibus illas fuisse infusas animæ Christi
à primo instanti conceptionis. Primum tenent
Cabrera, Nazarius, Aravius, Cipullus, & Har-
ra, in manuscriptis de Incarnatione: alterum de-
fendit à Medina, Alvare, Vincencio Alvarado,
Joanne à S. Thoma, & ab illustrissimo Oxoniensi
Episcopo, in manuscripto ejusdè tractatus. Hinc
etiam adherent sententiæ Suarez, & Vazquez,
& alii ex modernis; illæque dicendi modus vici-
tur probabilior, & dignitati ac perfectioni animæ
Christi favorabilior. Unde sit

§. I.

*Sententia affirmans virtutes morales per se acqui-
sibiles, Christo fuisse in primo instanti suæ con-
ceptionis infusas, ut verior & proba-
bilior eligatur.*

DICO igitur multò probabilior est virtutes mo-
rales per se acquisibiles, Christo fuisse à pri-
mo instanti suæ conceptionis infusas.

Hanc conclusionem probat Suarez hic disp. 9.
sect. 2. hoc discursu. Adamo, quia erat caput na-
rale omnium hominum, fuerunt à primo transfor-
mationis instanti infusæ per accedens omnes vir-
tutes morales: Sed Christus fuit multò perfectius
caput totius generis humani, quam Adamus: Er-
go à fortiori fuerunt illi infusæ omnes virtutes
morales à primo conceptionis instanti.

Sed hoc argumentum non urget, ut enim do-
cet D. Thomas 1. p. quæst. 94. art. 3. Adamo à
primo instanti fuerunt infusæ per accedens spe-
cies representativæ omnium, & tamen ut idem S.
Doctor hic quæst. 9. art. 4. asserit, species illæ non
fuerunt infusæ Christo à primo instanti concep-
tionis: Ergo ex Adamo ad Christum non potest
efficax argumentum delumi. Unde

Vazquez conclusionem nostram aliter suade-
nitur, hoc nimirum argumento: Si Christus ab
initio conceptionis non habuisset omnes virtutes
morales infusas, difficultatem habuisset in ordine
ad bonum honestum: At inconveniens videtur
difficultatem istam in voluntate Christi admi-
nistrare: Ergo concedendæ sunt virtutes per se acqui-
sibiles in anima Christi Domini ab instanti con-
ceptionis, per quas summam promptitudinem ad
bonum honestum habet.

Sed hæc etiam ratio, nisi aliunde juvetur, non vi-
detur efficax: Nam licet inconveniens sit volun-
tatem Christi Domini habere positivam difficultatem
ortam ex habitu vicioso, vel ex passionibus
inordinatis appetitibus, quod tamen difficultatem
negativam habere, ortam ex carentia habituum,
non videtur inconveniens, nec à prædicto dante